

UIT DE SCHRIFT

Geen Sionslied.

Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons overhoop geworpen hadden, vreugde, zeggende: zingt ons een van de liederen Sions. Wij zeiden: Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land.

Psalm 137: 3, 4.

Israël is om zijn zonden in Babels gevangenschap. Het maakt een donkeren tijd door. Het mist Sion, en daarin de genieting van Gods vriendelijk aangezicht en van Zijn verzoende gemeenschap. En in dien tijd wordt Israël door zijn vijanden aangezoekt om nu de kracht van zijn geloof te toonen, en te getuigen van zijn rijkdom in den Heere.

Niet om met de wereld mede te doen worden zij aangesproken; niet om hun geloof en den dienst des Heeren te verlaten, en met de Babyloniers hun afgodische liederen mee te zingen; maar integendeel, men wekt hen op om nu de zekerheid en de blijdschap van hun geloof, en hun vreugde in den Heere eens uit te spreken: — „Zingt ons een van de liederen, die verheven Godverheerlijkende liederen Sions”.

Hierin zijn Israëls vijanden nog instrumenten in de hand Gods voor Zijn volk. Want zij treffen dat volk op de gevoeligste plek.

Zoo zij gevraagd hadden met hen het wufte Babylonische leven mee in te gaan, en hun God te vergeten, dan zouden die bedrukte vromen nauwelijks antwoord gegeven hebben. Maar nu snijdt het in hun hart. Want zij worden juist in hun gemis getroffen, juist in hetgeen er moest zijn. Zij hooren er Gods verwijt in, dat zij geen blijde liederen kunnen zingen. Ja, die vijanden hadden eigenlijk gelijk; — er had verheuging in God moeten zijn; maar zij hadden den Heere bedroefd, en het was nu zoo donker. En nu moet de wereld komen, om hun gemis aan te wijzen, hun schuld hen te doen overdenken, en de roeping Gods weer te doen hooren.

O, — „zingt ons een van de liederen Sions” is veel pijnlijker dan „zingt ons een van de liederen Babels”.

Het is in later dag niet ongewoon.

Want, wordt het den Christen niet gevraagd, in tijden van druk, wat hij nu heeft aan zijn geloof?

Daar ligt hij op het ziekbed; en hij rekent met de mogelijkheid, dat hij kan gaan sterven; en menigmaal is hij nog stiller en somberder dan een wereldling die óók ziek is. En de wereld komt toe en zegt: — „ik dacht, dat gij nu wel geen zorg zoudt hebben. Zing toch een van de liederen Sions”.

Daar is een Christen, in zaken en in zijn bedrijf; en hij kan door een tegenslag of door voortdurende zorg zoo worden neergedrukt in zijn ziel, dat hij nog neerslachtiger indruk maakt dan een wereldling in diezelfde omstandigheden; en men zegt tot hem: — „ik dacht, dat gij, die zoo van uw God wist te getuigen, nu wel opgewekter en vertrouwender zoudt zijn. Waar zijn uw liederen?”

Daar is een, die zijn God mocht dienen; die ook wel zingen kon, en wiens godsdienst niet ijdel was. Hij maakt óók zijn tijd door van donkerheid en gemis van Gods gunstrijke nabijheid; en de wereld verwondert zich, dat hij zoo vreugdeloos en somber is; en zij zegt: — „ik dacht, dat uw godsdienst juist blijmoedigheid gaf, en een troostvol bestaan; maar niet is een geloof met de harp aan de wilgen”.

Dit alles, en veel meer, is hetzelfde als deze Psalm vermeldt uit de Babylonische ballingschap: — „als men daar vreugde van ons begeerde, zeggende: Zingt ons een van de liederen Sions”.

En hoeveel dieper snijdt dat in, dan dat men den Christen toeroept maar met de wereld mee te gaan en een der liederen van Babel te zingen.

Indien het ook óns dan maar een prikkel Gods is. Indien we de wereld, die zoo spreekt, dan maar zien als een instrument Gods om onze onmacht aan te toonen, onze onmacht om blij te zingen van 'heil voor ons bereid. Dan kan het ons aandrijven om beschaamd te worden voor den Heere, en óók voor de wereld die wat beters van ons had mogen zien; ons aandrijven om diep te bulgen in onze schuld, en de wereld gelijk te geven, al begrijpt ze niets van onzen toestand; en om God gelijk te geven, en onze treurige omstandigheden niet meer voor Hem te verbergen, maar met ware droefheid en mishagen over onszelfen voor God te bekenen.

Dan wil de Heere ons een blik geven op Hem, in Wien uitkomst is ook uit déze gebondenheid, — Jezus Christus.

Want alle vereniging en gemeenschap tusschen God en den zondaar, alle vrede en blijdschap in den Heere, ligt in Christus. Hij is in de ballingschap geweest, in den vollen zin. Hij heeft de scheiding van God ten diepste doorgemaakt. Hij heeft aan het kruis moeten hooren: — „Zing nu

een van de liederen Sions. Hij heeft immers op God betrouwd? Waar blijft dan nu zijn vreugde en zijn uitkomst?” Ja waarlijk, het is Christus geweest, die geweest heeft in de ballingschap. Hij heeft deze voor Zijn volk doorgemaakt in kruis en graf. Heel deze Psalm is van Hem.

Maar dan is er ook in dien Christus uitkomst uit onze donkerheid en verwijdering van God.

Dan met onze schuld en verlatenheid naar Zijn kruis, om daar onzen God weer te zoeken als ootmoedige smeekeling, maar vertrouwend op Zijn genade.

En dáár zullen dan de liederen Sions weer in ons hart geboren worden.

U.

v. A.

KERKELUK LEVEN

Prof. Hepps misverstanden inzake de algemeene genade. I.

Ter Inleiding.

Rustig gaat het zelfvertrouwen van Prof. Dr V. Hepp voort, zich bloot te geven; thans in een vierde Dreigende-Deformatie-brochure over „De algemeene genade”. Al zijn hem ernstige fouten onder het oog gebracht ter zake van het stellen der diagnose, hij gaat nochtans voort met zijn aanwijzing van „symptomen”. Al is hem aangehouden, dat hij in zijn strijd tegen broeders dogmatische stellingen poneert van verre strekking, (b.v. wat betreft den „nieuwen mensch”), die evenwel rechtstreeks ingingen tegen gereformeerde exegese als van Prof. Greijdanus, hij vervolgt toch onverdroten zijn vermaningen, om toch de dogmatiek niet van de exegese los te rukken. Al is hem van onderscheiden zijde onder het oog gebracht, dat zijn „opbouw” geen crediet heeft bij aangevallenen en ook bij niet-aangevallenen (ik denk aan wat Prof. Ridderbos opmerkte over Prof. Hepps beweren van de „algemeen-menschelijke natuur” van Christus), niettemin staat hij te smeeken, of men als-tu-blijft toch bouwen wil, met hem mee; en dat terwijl hij broeders, die dit al lang vóór hem deden in vraagpunten, waarin zij eerder dan hij zich aan publicatie waagden, telkens in de rede valt op zoo ondeugdelijke manier. Van eenig herstel der fouten neemt men niets; de wagen blijft verder glijden.

Ditmaal wordt ook ondergeteekende aangevallen; waarop gerekend was. In brochure IV wordt, van blz. 18—65 Ds S. de Graaf van Amsterdam, en van bl. 65 af tot aan het slotkapittel ondergeteekende bestreden.

Het is den schrijver niet ontgaan, dat tusschen Ds de Graaf en mij verschillen zijn. Dat hij die verschillen zuiver construeerde, geloof ik niet; in het stellen der diagnose, en in de aanwijzing der symptomen is Prof. Hepp trouwens wel meer erg zwak. Ds Spier legt in dit-zelfde nummer al een paar fouten bloot.

Niettemin valt ook ondergeteekende thans een beurt onder de oorspronkelijkheidszaken toe. Ik schaam me niet, nu déze hand me daar een plaatsje wijst; ik zag daar reeds anderen zitten, wier wetenschappelijke statuur ik voor de Vrije Universiteit meerdere eere acht dan die van hem, die zoo veel fouten maakt als in deze reeks reeds gebleken is, en nog verder blijken zal. Was ik met Prof. Hepp alleen (mijn poging daartoe enkele maanden geleden, bleef zonder gevolg), ik zou gezegd hebben: u spreekt nog al eens over de binnenkamer; welnu, in deze binnenkamer verklaar ik, dat van die oorspronkelijkheidszakte bij mij geen spoor aanwezig is. Maar de lust om aan Prof. Hepp een broederlijke „bicht” te doen, vergaat ook anderen dan mij.

Wat zal men trouwens nog denken van heel die „diagnose” van den hoogleeraar Hepp? Hij heeft in brochure I grootvaderlijk geconstateerd, dat de groep, die hij zou gaan bestrijden, onder meer leed aan biblicisme. Niettemin wordt thans in nummer IV beweerd, dat aan het „gevoelen” (van ondergeteekende) „niet gelijk aan het eerste biblicisme ten laste kan worden gelegd”. Men zou willen vragen, uit welk motief Prof. Hepp dan toch in dit verband en na de in brochure I gestelde diagnose begint te polemiseren tegen mij als tegen het tweede lid derzelfde commissie, die door de synode benoemd is, om de zaken eens rustig te bekijken, en waarvan hij het lidmaatschap aanvaard heeft? Een verklaring voor het doen van dezen dokter zoeken we maar niet. Overigens zal wel niemand uit deze opmerking afleiden, dat ik liever niet in één gezelschap zou staan met mannen als Ds de Graaf en anderen, van wie een hooggeleerde citaten geeft zonder vermelding van vindplaats.

Natuurlijk zullen we, teneinde niet te laten wegblazen wat reeds gewonnen werd, op de bedenkingen van Prof. Hepp antwoorden. Dat wij reeds herhaalde malen op beschouwing of polemiek van hem met argumenten ingingen, zonder antwoord te krijgen, zal ons geen reden zijn, om nu maar het zwijgen ertoe te doen. Want ik zie niet Prof. Hepp, doch het gereformeerde volk, dat, naar mijn vaste overtuiging, in verwarring gebracht wordt door zijn vertoogen, zelfs, als ze hier en daar dogmatischen opbouw trachten te geven. Ik zal in wat hier volgt, nu en dan mijn verwondering moeten uitspreken over dogmatische en andere uitspraken van Prof. Hepp; ook nu ligt van dit overigens ongezelebedrijf de aanleiding niet aan mijn kant. De ongezelebedrijf neemt in tusschen de nuttigheid niet weg.

Hier en daar zal een korreltje zout den maaltijd mogen aannemelijk maken. Prof. Hepps wijze van citeeren biedt daar overvloedig aanleiding voor. Spreek ik van

„sancties” in het verbond tusschen mensch en God, dan vindt de hoogleeraar Hepp dit ietwat „raar”, en merkt op, dat het woord „sancties” „meer aan het volkenbondspact dan aan het werkverbond doet denken”. Nu ja, ik ben dan ook opgevoed bij Prof. Honig, die ons in zijn onderwijs in de ethiek met dat woord „sancties” vertrouwd maakte; en overigens is het al weer lang geleden, dat Prof. Hepp de Gereformeerde Ethiek van Prof. Geesink uitgaf. Zijn geheugen zal hem in den steek gelaten hebben; in het register op Geesink vindt men een apart „kopje”: sancties. Honig zoowel als Geesink kenden het volkenbondspact destijds niet. Geesink kent sancties als „loos op het nakomen en straf op het afwijken van de wet”, in de historie der ethiek. Hij spreekt erover in verband met Thomas, en met Kant, en met — de wet der tien geboden. Maar Prof. Hepp denkt aan..... den Volkenbond. Het is nu eenmaal niet anders.

Prof. Hepp liet Geesink diktaten wel drukken, maar kent in deze hun spraak niet. Het eenvoudige gereformeerde volk intusschen kent die spraak wel; het heeft in „Van 's Heeren Ordinantiën” deel II, blz. 219, vergelijk 222, 223 enz., ook 227, zelfs een apart hoofdstuk gekregen over: „de sanctie van de wet in den kring des Verbonds”. Verbond en Volkenbond — dat maakt nog al verschil.

Nog een ander nootje: De zeven brieven die de verhoogde Heiland aan de gemeenten van Klein-Azië liet schrijven, hebben natuurlijk directe beteekenis o.m. voor het culturele leven van Zijn knechten b.v. in Sardis of Thyatire; Zijn knechten, die midden in de cultuurmoelijkheden zaten, die op het cultuurleven van hun omgeving moesten inwerken, om de deformatie door gehoorzaamheid af te wenden, en krachtens de gehoorzaamheid aan hun Heiland in het culturele arbeidsveld te bewijzen, dat genade herstelt, ook in het oefenen van het dagelijksch beroep. Gedachtig aan deze dingen schreef ik — want de brieven van Christus aan de zeven gemeenten hebben nog vandaag hun kracht van vermaning — dat een verstandig wijk-ouderling een cultuurkracht is, al weet hij het misschien zelf niet.

Collega Dr V. Hepp heeft ook dit zinnetje genoteerd in zijn katalogus van rare gezegden. Toen ik het in zijn brochure aantrof, moest ik ineens denken aan het costume van Prof. Dr H. Bavinck, dat Prof. Hepp daarom welverzorgd noemde, omdat Bavinck zooveel cultuurwaardeering had.....

Wel die kleeren, en niet die ouderling, die op huisbezoek gaat met den Christus der zeven kandelaren voor oogen?

Het aanwijzen van verbanden moet soms wel heel lange wegen volgen. Het zij zoo.

We hopen evenwel de hoofdzaken in het oog te vatten, en niet dergelijke beuzelingen, als we deze reeks vervolgen.

K. S.

De Kuypers-herdenking.

Eén dezer dagen ontmoette ik Ds F. G. Petersen, eer-tijds legerpredikant, thans rustend. Ds Petersen liet me een kaart zien, die tijdens zijn predikantschap te Veen-dam — Ds Petersen heeft zich op het politieke erf be-wogen — hem was toegezonden door onbekende hand. Het poststempel is van 13 Juni 1905, 12—6 V, d.w.z. op een datum, voorafgaande aan dien der stem-ming op 16 Juni, en der her-stemming, die daarna het ministerie-Kuypers deed „vallen” in 1905. Uitgever van het schoone stuk is P. C. Duermeyer & Co., Rotterdam, druk is van K. Hempelman, Rotterdam. Het schoone stuk deed gewoon dienst als „Briefkaart” (Carte Postale).

WIJ LIBERALEN HALEN DEN AF GOD VAN ZIJN VOETSTUK, DAAR DE GODSDIENST LEERT: „GELIJK ZIJN GEHEE ANDERE GODEN VOOR U AANGEZICHT HEBBEN, WANT IK, UW GOD, BEN EENIG EN ALMACHTIG etc.”

Dat de liberale tekenaar of tekstontwerper niet erg bijbelvast is, verwondert wel niet, maar is de reden niet waarom we dit cliché nog voor vervaardiging onzen wel zeer gewilligen uitgever durfden aanbieden, al zou het zijn onkostenrekening nóg grooter maken, dan ons Kuypers-nummer zelf reeds had gedaan.

Neen, maar de lijke zij ren en ben bez over pla Kuypers Vader C en de z gonne mogelij niet het Mensche de preda door Ku leerd he trekt,

In de gesproke het gesce per-gede noedig heden, d beste ge

Tot on belangst gever, d maant w niet. Zij 6-voudig heeft de mag hie onzen u werking hebben v vdoeni Hepp he en „afk nog wel

Intuss werk. Da grond de betoogem arbeid v

1) Onv Kampen wordt nie op een s handelwij in een ge had kunn eenzijdig vreezen, geheel zo

Polem

Uit de

Rap oog op publiek ten, al of het de enk de leem benoeer naar v schrift staan” De S Comm node v Dr V 1. V waarb ken al ven, te 3. De meewe dere b worden bitterh

Wij he van enk terwille steeds ge

„Door

In ons mededeel gen”, dan kers, die het blijke dat ook Naar aw zonden”:

Hoog Mij het Ew met ge in een van de moge comité ging k — doe zie geu dienst mis) es opdout gespro serieus